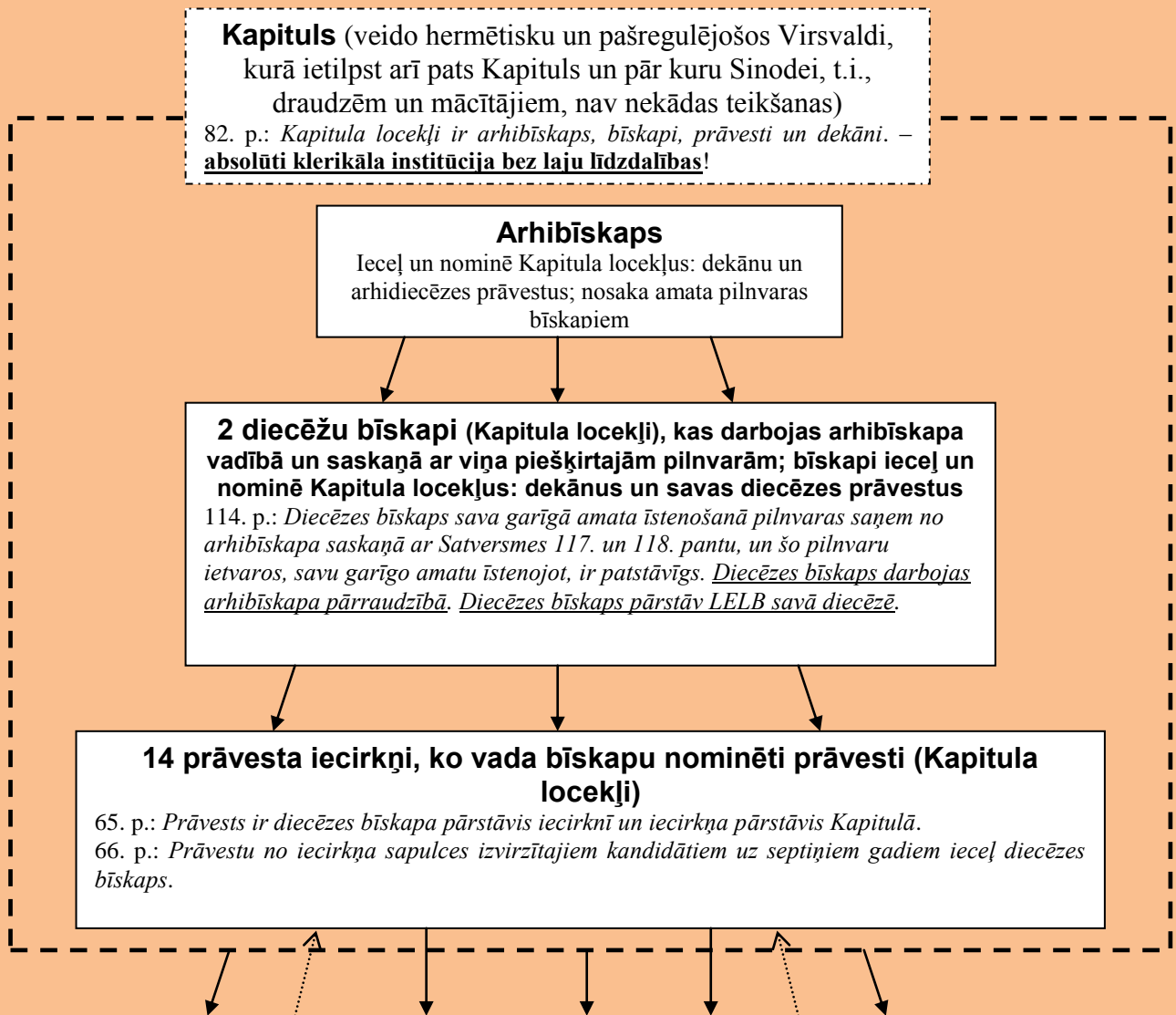

Secinājumi par LELB Satversmē pārstāvēto teoloģiju

- Izsekojot Satversmē paredzētos LELB administratīvās varas un autoritātes vektorus, redzams, ka šie vektori nospiedošā pārsvarā (tieši vai pastarpināti) ir virzīti no augšas uz leju; LELB pārvaldes shēma savā būtībā vienkāršotā veidā ir šāda:

1.11. p.: Draudze – LELB vietējā struktūrvienība, kas savā teritorijā manifestē LELB klātbūtni un īsteno tās misiju.
132. p.: Mācītājs par savu darbību ir atbildīgs arhibīskapa, diecēzes bīskapa un iecirkņa prāvesta priekšā. – (draudzes priekšā – ne!?)

Piezīme: divas reducētas iespējas draudzēm un “ierindas” mācītājiem ietekmēt varas piramīdu ir **Sinode** un **Mācītāju konference**.

Sinodē tiek lemts par Satversmē noteiktajiem globālajiem, LELB stabilizējošiem jautājumiem (Satversme, Agenda, starpbaznīcu attiecības, bīskapu ievēlēšana uz mūžu utt.) un tiem jautājumiem, kurus iniciē un sagatavo LELB Virsvalde; Sinodei pašai šādu pilnvaru nav, tā tikai var pieņemt vai noraidīt to, kas tai likts priekšā; 81.15. p.: Virsvaldes tiesības un uzdevumi ir: ...sagatavot Latvijas Sinodes darba kārtību; Sinodes kompetencē nav paredzēta iespēja pieņemt lēmumus, kas varētu principiāli mainīt Virsvaldes darbu (izņemot gadījumus, kad Virsvalde liek Sinodei priekšā par tādiem lemt) – Sinode vienīgi uzklausa ziņojumus no “augšas”.

Mācītāju konference var vienīgi pieņemt vai noraidīt tai priekšā liktos Virsvaldes sagatavotos jautājumus, kas ir tās kompetencē saskaņā ar Satversmes 74. panta Piezīmi. Pieņemšanas un noraidīšanas konsekvences ir neskaidras (74. panta Piezīme: 4., 5., 6., 7., 18., 19. un 21. apakšpunktā minētos jautājumus, kā arī citus jautājumus, kas skar LELB mācību un praksi, Latvijas Sinode izlemj tikai pēc Mācītāju konferences atzinuma.)

Ne draudzes, ne mācītāji saskaņā ar šo Satversmi nevar bez Virsvaldes labvēlības un atbalsta ierosināt nevienu jautājumu izskatīšanai Sinodē. Rezultātā laji ir pilnībā pakļauti klerikālam diktātam un LELB pārvaldē nepiedalās vai piedalās vienīgi pasīvi (ja Kapituls tos pieaicina darboties Virsvaldē kā komisiju vadītājus).

- No shēmas redzams, ka Satversmē paredzētā garīgā un laicīgā pārvalde veidota kā autoritātes un varas piramīda, kuras augšgalā atrodas arhibīskaps ar pilnvarām, kas ievērojami pārsniedz robežas, kuras luteriskajā eklesioloģijā tradicionāli tiek bīskapiem atvēlētās; no arhibīskapa autoritātes izriet gan visa garīgā, gan saimnieciskā LELB pārvalde; draudžu mācītājiem un lajiem ir ļoti mazs iespaids uz šo varas un autoritātes piramīdu; šādai pārvaldei ir ļoti daudz “episkopālā absolūtisma” iezīmju.
- Satversmē pārstāvētā eklesioloģija centrā noliek baznīcas institūciju jeb *reprezentatīvo baznīcu* un tādējādi apvērš otrādi tradicionālo luterisko eklesioloģiju, kas centrā liek ticīgo kopību jeb draudzes.
- Saskaņā ar luteriskajām ticības apliecībām Baznīca ir “svēto draudze, kurā pareizi māca Evaņģēliju un pareizi pārvalda sakramentus” (ATA, VII), un “svēti ticīgie – avis, kuras dzird sava Gana balsi” (ŠA 3, XII); šīs baznīcas būtiskās pazīmes realizējas konkrētās draudzēs, kur tiek sludināts Evaņģēlijs un saņemti sakramenti; draudzē tādējādi realizējas arī Kristus reālās klātbūtnes pilnība (“*Jo, kur divi vai trīs ir sapulcējušies manā vārdā, tur Es esmu viņu vidū*”, Mt. 18:20, sal. Mt. 28:19, 20).
- Savukārt baznīcas pārvalde jeb *reprezentatīvā baznīca* ir dažādu vēsturisku, nacionālu, teritoriālu, baznīc- un sekulār- politisku u.c. gadījuma rakstura (t.i., akcidentālu) apstākļu ietekmē veidojušās institūcijas (teritoriālas, nacionālas baznīcas, baznīcas sinodes, koncili u.c.), kuras domātas draudžu pārvaldei un kuru autoritāte un baznīciskā vara tiek regulēta ar dažādiem cilvēciskiem juridiskiem likumiem un līgumiem, kas nav pamatoti Dieva vārdā.
- Luterāņi nekad nav bijuši substanciāli saistīti ar kādu noteiktu *reprezentatīvās baznīcas* modeli, bet savas pārvaldes modeli brīvi izvēlās atkarībā no apstākļiem. Šāda pieeja *reprezentatīvajai baznīcai* kā adiaforai neļauj uz to attiecināt baznīcas būtiskās īpašības, kas tiek attiecinātas uz draudzi.
- LELB Satversme pilnībā ignorē šos luteriskās eklesioloģijas būtiskos pamatprincipus un absolutizē *reprezentatīvo baznīcu*, un teoloģiski reducē vai pat anihilē draudzes jeb substanciālās Baznīcas statusu un autoritāti, kuru Kungs devis konkrētai ticīgo kopībai (lajiem un “ierindas” draudžu mācītājiem), kas pulcējas ap Evaņģēliju un sakramentiem.
- Par to liecina gan LELB pārvaldes modelis, gan tas, kā Satversme runā par draudzi: “*Draudze – LELB vietējā struktūrvienība, kas savā teritorijā manifestē LELB klātbūtni un īsteno tās misiju*” (1.11. p.); šī definīcija līdztekus daudzām “neveiklībām” eksponē LELB jeb *reprezentatīvo baznīcu* kā baznīcas būtības izpausmi, kurai jābūt klātbūtnīgai draudzē. Tā ir evaņģēliskai teoloģijai sveša izteiksme, jo tai parasts runāt par draudzi, kas manifestē Kristus nevis kādas baznīcas institūcijas (LELB) klātbūtni.
- Šāda īpaša LELB un tās institūciju izcelšana parādās arī citos Satversmes formulējumos (piem., runājot par LELB locekļiem, kas ir draudžu locekļi, un tiem LELB locekļiem, kas nepieder ne pie vienas draudzes).
- Luteriskajā teoloģijā definētā baznīcas substanciālā pazīme – ticīgo pulcēšanās ap Evaņģēliju un sakramentiem – arī LELB dzīvē taču nerealizējas nekur ārpus konkrētām draudzēm, tādēļ Satversmē pārstāvētā eklesioloģija, kas reducē draudžu statusu un absolutizē baznīcas institūciju jeb *reprezentatīvo baznīcu*, nevar būt par pamatu evaņģēliskai baznīcas namturībai, kas nestu svētību ticīgo kopībai.
- Citiem vārdiem sakot: ja *reprezentatīvajai baznīcai* jeb LELB tiek atņemtas draudzes, tad tā vairs nav ne *reprezentatīva*, ne *baznīca*, pat ja tai paliek arhibīskaps, bīskapi, prāvesti, dekāni, semināri, virsvalde, komisijas, īpašumi, satversme, liturģiskie tērpi u.c., bet, ja atņemsiet to visu jeb *reprezentatīvo baznīcu* draudzēm, tās vienalga paliks draudzes un Kristus baznīca.
- Jāatceras arī, ka LELB tika izveidota 1922. g. Sinodē, kur izvirzītie luterisko draudžu pārstāvji to izveidoja savā sākotnējā veidā kā *reprezentatīvo baznīcu*, izvirzot no sava vidus reprezentantus un deleģējot tiem noteiktas pilnvaras. Atbilstoši šim principam arī LELB iepriekšējā Satversme skaidri definēja, ka *Sinode ir draudžu gribas izteicēja un pārstāve* (IV, 50). Tas pamatojās pareizā, bibliskā principā, ka vietējās draudzes ir Dieva ieceltas un tām piemīt ne tikai atslēgu vara, bet arī pilnvaras saskaņā ar apustulisko mācību pārvaldīt visus ar baznīcas politiku saistītos jautājumus (Mt. 18:15–18; 1. Kor. 5:11–13).

- LELB tagadējā Satversme reprezentē Romas katoļu baznīcai raksturīgu eklesioloģisko paradigmu, kurā baznīcas institūcijas (RKB tā ir pāvesta institūcija) kļūst par baznīcas būtisko pazīmi, bez kuras baznīca nevar būt baznīca (*sine qua non*), – tādējādi šīs institūcijas tiek paaugstinātas pār ticīgo kopību, Dieva vārdu un sakramentiem.
- Tēvi vienmēr ir uzsvēruši: „*Tur, kur ir Kristus, ir baznīca*” (*ubi Christus, ibi ecclesia*). Kristus klātbūtnes pilnība nav tur, kur ir pāvests (kā uzskata RKB), Kristus klātbūtnes pilnība nav tur, kur ir LELB (kā to piedāvā Satversme), bet gan tur, kur ticīgie pulcējas ap vārdu un sakramentiem, proti, draudzēs, jo tāds ir Viņa apsolījums (“*Jo, kur divi vai trīs ir sapulcējušies manā vārdā, tur Es esmu viņu vidū*”, Mt. 18:20).
- Īpašs teoloģisks svešķermenis Satversmē ir arī *apustuliskās pēctecības* pieminējums punktā 7.1.1.: *Diecēzes bīskaps ir diecēzes garīgais vadītājs, kurš apustuliskā pēctecībā ar roku uzlikšanu saskaņā ar LELB kārtību ir saņēmis uzdevumu un pilnvaru simbolizēt, sargāt un uzturēt apustuliskās ticības pēctecību un LELB vienību, kā arī kalpot misijas uzdevuma turpināšanai un salīdzināšanas amata tālāknodošanai.*
- Apustuliskās **mācības** pēctecība ir absolūti nepieciešama, lai baznīcu varētu uzskatīt par kristīgu jeb katolisku, bet, ja ar apustulisko pēctecību tiek saprasta iedomātā nepārtrauktā bīskapu ordinācijas tālāknodošana no apustuļiem līdz mūsu dienām (ko uzver Romas katoļi, anglikāņi u.c.), tad luteriskajā baznīcā šis jautājums kā tāds tiek uzskatīts par adiaforu jeb otršķirīgu.
- Tomēr ir apstākļi, kas neļauj šo adiaforu integrēt mūsu baznīcas likumā, jo Konkordijas Formulā (X, 5, 16) mēs lasām: “*Tā arī īstai, brīvai adiaforai nav pieskaitāmas ceremonijas, kuras .. rada iespaidu, it kā mūsu ticība un pāvestības ticība daudz neatšķirtos viena no otras un it kā mēs neiebilstu pret to. Adiaforas nav arī ceremonijas, kad tās tiek rīkotas, lai radītu ilūziju, ka līdz ar tām abas pretējās ticības ir samierinātas un darītas par vienu miesu (tas ir, par vienu baznīcu), nedz arī tādas ceremonijas, kuru ietekmē pamazām varētu sekot pievienošanās pāvestībai un novēršanās no skaidrā Evaņģēlija mācības un patiesās ticības.. Tāpat ar šādu atkāpšanos un izlīgšanu arējās lietas bez iepriekšējas kristīgas vienības mācībā elku pielūdzēji tiek stiprināti viņu elkdievībā, turpretī patiesi ticīgie – nomākti, apgrēcināti un vājināti, no tā katram kristietim viņa dvēseles pestīšanas un svētlaiemes dēļ nepieciešams vairīties.*”
- Turklāt arī baznīcas vēsture parāda, ka *successio carnalis* jeb roku uzlikšanas pēctecība nav nesusi labus augļus. Tās baznīcas, kas to īpaši turējušas godā vai arī “katram gadījumam” saglabājušas, ir tālu novirzījušas no Kristus evaņģēlija un “veselīgās mācības”. Ja mēs paturam Satversmē šādu normu, tad mums var nākties lūgt mūsu bīskapu apstiprināšanu no teoloģiskajiem un morālajiem pretiniekiem un svešiniekiem, bet jāizslēdz no šīs skaistās sadraudzības tos, kas ir palikuši uzticami tai ticībai, “kas svētiem reiz uzticēta” (Jūd. 3).
- Visu kopā saņemot, jāsecina, ka pašreizējā LELB Satversme neatbilst nedz luteriskās teoloģijas būtiskajiem eklesioloģiskajiem pamatprincipiem, nedz labai evaņģēliskai namturībai.